

Připomínky ApPPP k Návrhu novely vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění platných předpisů.

Obecně:

Školský zákon garantuje dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami nezbytnou podporu při vzdělávání. Žák (dítě, student) se speciálními vzdělávacími potřebami a jeho právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření je v něm definován primárně na základě jeho potřeby podpory formou nezbytných úprav ve vzdělávání **nikoli na základě taxativního výčtu konkrétních specifických diagnóz.**

Novelou vyhlášky provedené úzce selektivní propojení vybraného taxativního výčtu konkrétních diagnóz s jednotlivými podpůrnými opatřeními tak pravděpodobně není plně v souladu se školským zákonem a lze je považovat za diskriminující pro řadu žáků s různým spektrem i poměrně vážných vzdělávacích obtíží, kterým nebude možno doporučovat některá novelou upravovaná podpůrná opatření jako je podpora formou PSPP a AP, případně PI.

Tímto omezením možností některých typů efektivní podpory pouze pro některé žáky s vybranými diagnostickými okruhy se navrhované znění vyhlášky dostává s největší pravděpodobností také do rozporu také se strategickými dokumenty – konkrétně se Strategií 2030+, a to zejména s hlavním cílem SC2, kterým je snižování sociálních nerovností ve vzdělávání.

Velmi úzké a zjednodušující vymezení (ve smyslu omezení reálných vzdělávacích potřeb na vybrané diagnózy či pouze na vybraný typ znevýhodnění) znemožňuje zvýšit šanci dětí s jinou než uvedenou diagnózou na školní úspěch, potažmo pak na úspěch v dospělém životě. Tím je v rozporu s tvrzením, že novelou realizované úpravy nemají žádný finanční dopad a jsou realizovány s cílem racionalizace. Finanční dopady jsou zcela zřejmé, posouvají se do pozdějšího období života daného jedince, případně do kompetencí jiného resortu (MPSV).

Dle našeho názoru předložené varianty řešení nejsou nyní uspokojující a je nutné dále diskutovat jejich úpravy se zástupci odborných školských asociací tak, aby spolu se snahou o případné finanční úspory přinášely především potřebné zlepšení funkčnosti a účinnosti systému zabezpečování vzdělávacích podpor pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Současný návrh i z hlediska ekonomického vnímáme spíše jako pokus o hledání dílčí úspory s krátkodobým dosahem, než jako promyšlenou systémovou úpravu se snahou o dlouhodobou ekonomickou efektivitu.

§	Navrhované znění	Připomínky ApPPP
§ 5	Asistent pedagoga poskytuje podporu jinému pedagogickému pracovníkovi při vzdělávání žáka či žáků s mentálním, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem v rozsahu podpůrného opatření ...	<p>Máme zásadní připomínky. Návrh: ponechat nyní možnost doporučovat AP dle stávajících pravidel.</p> <p><u>Zdůvodnění:</u> Omezování pouze na určité druhy znevýhodnění/ diagnózy v praxi značně ztíží a sníží kvalitu vzdělávání ostatních žáků se SVP, jejichž vzdělávací potřeby jsou natolik intenzivní, že nezbytně potřebují podporu asistenta pedagoga. Významně se také zvyšuje riziko, že péče asistenta pedagoga bude opět vnímána jako pomoc úzce vázaná pouze ke konkrétnímu dítěti.</p> <p>Doplňující návrh k Asistentu pedagoga: Hledat pro příští legislativně - systémovou změnu flexibilnější formu přidělování a využívání AP. Doporučujeme využít (již opakovaně diskutovanou) formu normativního (parametrického) přidělení určitého počtu školních asistentů pedagoga na školu. Jejich využití v průběhu školního roku by si ředitel školy mohl lépe organizovat dle skutečných aktuálních požadavků a situace ve škole. Omezil by se tak také problém s uzavíráním délce-dobých pracovních smluv pro tento druh práce ve škole. K této formě přidělování AP do škol lze případně zvážit zachování možnosti přidělení AP nad rámec zmíněného normativu pro školy, a to na základě Doporučení ŠPZ (které by ale již bylo jasně specifikováno pro některé mimořádné a specifické situace a potřeby škol).</p>
1.12	Podpůrné opatření spočívající ve výuce předmětu speciálně pedagogické péče lze doporučit pouze žákovi se zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči nebo závažnými vývojovými poruchami učení.	<p>Máme zásadní připomínky. Návrh: ponechat možnost doporučovat PSPP dle stávajících pravidel.</p> <p><u>Zdůvodnění:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Navrhovaná úprava zcela znemožňuje včasné zahájení speciálně pedagogické péče, která je žádoucí a efektivní formou podpory u všech žáků se SVP. Novelou provedené omezení, kdy lze doporučit toto PO pouze na některé vybrané vady či na těžké formy poruchy, je v rozporu s odbornou teorií, výzkumy i naší poradenskou praxí. Neadekvátní paušalizací je zde nahrazeno odborné vyhodnocení potřebnosti tohoto PO odborným pracovníkem ŠPZ. Přitom PSPP je jeden z nejúčelnějších nástrojů, který vede k prevenci rizika rozvoje závažných forem postižení a z toho plynoucích dlouhodobých a výrazných výukových obtíží, které ve svém důsledku znesnadňují dosažení optimální úrovně vzdělání.

		<p>2. Vymezením tohoto PO jen na některé SVP nereflektuje skutečné potřeby žáka a tím diskriminuje žáky, kteří mají jednoznačně identifikovatelné potřeby (oslabení specifických percepčních či kognitivních funkcí, nedostatky v řečovém vývoji, oslabení ve vývoji motorických funkcí, rozvoj exekutivních funkcí apod.).</p> <p>Upozorňujeme na výklad k PSPP https://www.msmt.cz/vzdelavani/15-spolecne-informace-a-aktuality a členění PSPP na a) intervenci jako vyučovací předmět a b) jako další formu péče. Je k úvaze a odborné diskuzi se zainteresovanými odbornými pracovníky, zda- v případě, že bude uvedené členění dále podporováno – je neaplikovat dle stupně závažnosti obtíží žáka. V této souvislosti je žádoucí také zvážení potřebné kvalifikace k danému PSPP.</p>
<p>§ 4 a (2)</p> <p>část A (PO 1.stupně) – 5.1</p>	<p>Pedagogická intervence</p> <p>(2) Pedagogickou intervenci poskytuje škola jako podpůrné opatření prvního stupně.</p> <p>Poskytování pedagogické intervence.</p>	<p>Nemáme zásadních připomínek k rozšíření kompetence pro školy poskytovat toto PO (tedy bez závislosti na doporučení za ŠPZ). - Souhlasíme s tím, že posouzení potřeby PI pro žáka přímo ve škole (bez závislosti na doporučení z ŠPZ) je mnohem operativněji přizpůsobitelné jeho aktuálním vzdělávacím potřebám. Pro funkčnost provedené změny jsou však vysoce žádoucí některá upřesnění a dílčí úpravy – viz naše odůvodnění a návrhy níže.</p> <p><u>Dílčí, ale nutné úpravy v dikci a obsahu, který se týká Pedagogické intervence:</u></p> <p>1. Předloženou novelou je příliš vágně stanoveno, v jakém případě má být podpora žáka formou pedagogické intervence školou využívána.</p> <p>Z úprav, které byly předloženy v novele vyhlášky, není nyní jasné, zda bude i nadále dostupná také pro žáky s vyšším stupněm PO.</p> <p>– S takto nejasně naformulovanými pravidly, které mají indikovat používání jednotlivých PO, máme za poslední 4 roky velmi špatnou zkušenost (nejednotná praxe, spory s rodiči, s kontrolními orgány ČŠI atd.)</p> <p>2. Také není zřejmé, zda zůstane i nadále pro ŠPZ možnost doporučit PI žákovi se SVP , nebo zda již za strany ŠPZ toto doporučení nebude vůbec možné (není nutně třeba formou PO s PNFN, ale i jako „textové“ doporučení).</p> <p>3. Z předložené dikce novely vyhlášky, z příložené důvodové zprávy a ani z novely N.V. č.</p>

		<p>75/2005 Sb. není zcela jasné, jakým způsobem bude práce učitele provádějícího PI finančně hodnocena, resp. není zřejmý rovný přístup k přímé činnosti pedagogických pracovníků, kteří intervenci poskytují a kteří ne. Také se obáváme, že nejasnost či nerovnost v přímé činnosti a financování bude mít demotivující vliv na učitele, kteří jsou od r. 2016 navyklí, že tato forma pedagogické práce je jim v plném rozsahu běžně hrazena jako přímá pedagogická činnost. Je-li nyní záměrem MŠMT omezit dosavadní mzdového ocenění učitelů za provádění této práce, lze se důvodně obávat, že to bude mít negativní dopady na nemalý počet žáků s potřebou této vzdělávací podpory.</p> <p>Návrhy ApPPP k pravidlům pro poskytování pedagogické intervence:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Jasněji stanovit podmínky, za kterých má žák na PI nárok a za kterých by měla být ze strany škol PI poskytována.2. Ponechat ŠPZ možnost doporučovat i nadále pedagogickou intervenci ve vyšších stupních PO, nebo jiným jasným naformulováním nových pravidel zajistit, aby ŠPZ i nadále mohla také (vedle škol samotných) závazně doporučovat PI jako užitečnou podporu pro žáky se závažnějšími SVP.3. Jasněji a přiměřeně motivačně stanovit způsob odměňování a přímé práce pedagogických pracovníků škol v případě zajišťování PI (tedy např. bez omezení, zda se jedná o jednu či více hodin týdně).
--	--	--

Za ApPPP zpracovali k 22.9. 2020

Mgr. Soňa Baldrmannová, předsedkyně, Mgr. Pavla Kubíčková, místopředsedkyně, Mgr. Jiří Novák, místopředseda